

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **M. H. N.**, zast. Mgr. Markem Eichlerem, advokátem se sídlem Stanislava Kostky Neumanna 2052/0, Varnsdorf, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 9. 2020, č. j. 75 Az 6/2019 - 39,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2019, č. j. OAM-144/ZA-ZA11-HA13-2019; žalovaný tímto rozhodnutím stěžovateli neudělil azyl podle § 12, § 13, § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně rozhodl, že doplňkovou ochranu nelze udělit pro existenci důvodů dle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu (pro existenci důvodného podezření, že se stěžovatel dopustil vážného zločinu).

[2] Stěžovatel přicestoval do České republiky společně se svou matkou v roce 2004 na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny (v České republice žil jeho otec). Po pěti letech nepřetržitého pobytu na území získal povolení k trvalému pobytu, které mu však bylo zrušeno (platnost povolení skončila 12. 12. 2018). Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 27. 7. 2016, č. j. 52 T 14/2015 - 8582, byl uznán vinným ze zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v relevantním znění (dále jen „trestní zákoník“), za což byl odsouzen k souhrnnému trestu odnětí svobody v délce trvání 9 let; tento rozsudek byl rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 5. 2017, č. j. 11 To 19/2017 - 9360, ve výroku o trestu zrušen, přičemž Vrchní soud v Praze rozhodl nově o trestu tak, že stěžovatele odsoudil k souhrnnému trestu odnětí svobody v délce 8 let, pro jehož výkon jej zařadil do věznice s ostrahou.

[3] Stěžovatel byl dne 11. 1. 2019 z výkonu trestu podmíněně propuštěn. Po svém propuštění byl povinen Českou republiku opustit, neboť mu byl udělen výjezdní příkaz s platností od 15. 1. 2019 do 9. 2. 2019. Dne 8. 2. 2019 podal v Příjímacím středisku cizinců Zastávka žádost o udělení mezinárodní ochrany, ke které uvedl, že je svobodný, bezdětný, nikdy se politicky neangažoval a o mezinárodní ochranu žádá, neboť by chtěl i nadále žít v České republice. Má zde otce a veškeré zázemí. Vietnam navštívil naposledy v letech 2008 a 2009, kdy jel navštívit svou babičku. Přestože ve Vietnamu žije jeho matka, po dobu, co byl ve vězení, s ní nebyl v kontaktu. Chce se v České republice opět zapojit do společnosti.

[4] Žalovaný uvedené důvody, spočívající ve snaze o legalizaci pobytu na území České republiky, neshledal jako relevantní z hlediska možného udělení azylu. Současně zjistil skutečnosti naplňující tzv. vylučující klauzuli podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, a proto vydal napadené rozhodnutí. Proti němu podal stěžovatel žalobu, ve které namítal, že žalovaný posoudil důvody pro udělení mezinárodní ochrany nedostatečně. V jeho případě totiž existovaly důvody pro udělení humanitárního azylu, neboť v České republice realizuje veškerý svůj rodinný život. Dále namítal, že žalovaný posuzoval „*vážný zločin*“ pouze podle trestněprávních předpisů, aniž by skutečně zohlednil individuální okolnosti jeho případu. Žalovaný se proto měl zabývat také možnou vážnou újmu, kterou stěžovatel spatřuje především v možném zásahu do svého práva na soukromý a rodinný život, neboť jeho vycestováním z České republiky budou veškeré jeho rodinné vazby zpřetrhány.

[5] Krajský soud se v napadeném rozsudku ztotožnil se závěry žalovaného ohledně snahy o legalizaci pobytu na území České republiky. Zopakoval, že stěžovatel neuvedl v průběhu řízení nic, co by svědčilo o jakémkoli pronásledování ve Vietnamu. Tvrzení o vybudovaném zázemí v České republice nelze považovat za skutečnosti odůvodňující udělení humanitárního azylu. Pokud jde o pojem vážného zločinu, krajský soud zdůraznil, že žalovaný posoudil v napadeném rozhodnutí existenci tohoto důvodu, kvůli kterému nelze doplňkovou ochranu udělit, dostatečně; zabýval se úmyslem stěžovatele, závažností páchané trestné činnosti a připomněl, že v případě stěžovatele nejde o pouhé důvodné podezření, že se vážného zločinu mohl dopustit, tyto skutečnosti byly postaveny najisto (stěžovatel byl pravomocně odsouzen). Jelikož byl dán důvod podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, nemohl se žalovaný již věcně zabývat možnými důvody pro udělení doplňkové ochrany, vč. možného zásahu do práva na soukromý a rodinný život. Krajský soud proto žalobu stěžovatele podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

[6] V kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že rozsudek krajského soudu napadá z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Je přesvědčen, že důvod pro udělení mezinárodní ochrany byl v jeho případě dán; krajský soud se proto při věcném posouzení odklonil od stávající judikatury. Stejně jako v žalobě zopakoval, že jeho situace odůvodňovala udělení azylu z humanitárních důvodů, a jeho neudělením žalovaný vybočil z mezí správního uvážení. Dále zopakoval, že „*otázka vážného zločinu nebyla dostatečně odůvodněna jak krajským soudem, tak správním orgánem*“.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval, že důvodem podání žádosti o mezinárodní ochranu byla snaha o legalizaci pobytu, která není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Neudělení humanitárního azylu žalovaný v napadeném rozhodnutí odůvodnil dostatečně. Stejně tak se dostatečným způsobem zabýval páchanou trestnou

pokračování

činností; zohlednil jak její povahu a rozsah, tak i závažnost, společenskou škodlivost a zapojení do organizované skupiny. Nebylo tedy možné doplňkovou ochranu udělit. Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[9] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost přdestírá k rozhodnutí především otázku možného udělení azylu z humanitárního důvodu a naplnění tzv. vylučující klauzule podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Tyto otázky ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhují pozornosti z důvodu ad 1) až 4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázky, která by dosud nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny, resp. byly řešeny rozdílně či vyžadovaly učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak, krajský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] V návaznosti na obsah kasační stížnosti Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že napadený rozsudek splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Krajský soud jasně uvedl, proč námitky tvrzené stěžovatelem neshledal důvodnými, a napadené rozhodnutí přezkoumal z hlediska všech důvodů pro udělení azylu, jakož i z hlediska naplnění tzv. vylučující klauzule ve vztahu k doplňkové ochraně (viz zejm. body 24-30 rozsudku krajského soudu). Náležitě přitom zohlednil všechny rozhodné skutečnosti. Nejvyšší správní soud proto považuje rozsudek krajského soudu za plně přezkoumatelný.

[13] Pokud jde o (ne)udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud připomíná, že zákonodárce zvolil kombinaci neurčitého právního pojmu („*případ hodný zvláštního zřetele*“) a správního uvážení („*azyl lze udělit*“). Výklad neurčitého

právního pojmu a jeho aplikace na konkrétní skutkový stav jsou (na rozdíl od omezeného soudního přezkumu správního uvážení) plně přezkoumatelné soudem (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014 - 27, č. 3200/2015 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud přitom již dříve ve své judikatuře vymezil situace, které lze považovat za případy zvláštního zřetele hodné – jedná se např. o osoby zvláště těžce postižené či nemocné nebo osoby přicházející z oblasti stížená humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory; tedy situace, na které sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty § 12 a 13 zákona o azylu, ale ve kterých by bylo přesto nehumánní azyl neposkytnout (viz také rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55).

[14] Naopak takovým případem Nejvyšší správní soud neshledal samu o sobě (tj. bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných) situaci, kdy cizinec žádal o mezinárodní ochranu z důvodu společného soužití se snoubenkou, která má desetiletou dceru (viz rozsudek ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69), nebo např. situaci, kdy cizinka žádala o udělení azylu z důvodu společného soužití s manželem – občanem Vietnamské socialistické republiky žijícím na území České republiky, který sám o azyl nepožádal (srov. rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60). Sloučení rodiny, resp. zachování stávajících rodinných vazeb obecně nelze považovat za případ hodný zvláštního zřetele, pro který by mohl správní orgán humanitární azyl udělit, nejsou-li dány další významné skutečnosti, které by jeho udělení opodstatňovaly (např. již zmíněná přírodní katastrofa či vážné tělesné postižení apod.).

[15] Stěžovatel v projednávané věci uvedl, že území České republiky nechce opustit, neboť zde má vybudované zázemí a chtěl by se po svém propuštění z výkonu trestu opět začlenit do společnosti. S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že závěr žalovaného, jakož i krajského soudu plně odpovídá výše citované judikatuře; důvod pro udělení humanitárního azylu ve stěžovatelově případě dán nebyl.

[16] Nelze však nezmínit, že důvodem podání žádosti byla v případě stěžovatele snaha o legalizaci pobytu, jak konstatoval již žalovaný a následně také krajský soud. Stěžovatel totiž na území České republiky pobývá od roku 2004 – nejprve na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny, poté na základě povolení k trvalému pobytu. O mezinárodní ochranu žádal až poté, co mu bylo povolení k trvalému pobytu zrušeno a co mu byl udělen výjezdní příkaz (žádost o mezinárodní ochranu podal jeden den před uplynutím doby platnosti výjezdního příkazu). Přestože případná prodleva mezi vstupem na území České republiky a podáním žádosti o mezinárodní ochranu nemusí svědčit o účelovosti podané žádosti, v případě stěžovatele nemá Nejvyšší správní soud pochyb o tom, že se o účelovou žádost jednalo. Ostatně jak již bylo uvedeno, stěžovatel sám uvedl, že o mezinárodní ochranu žádá z důvodu snahy o opětovné začlenění do společnosti poté, co byl podmíněně propuštěn z výkonu trestu. To je sice chválné, avšak nikoli dostačující pro udělení mezinárodní ochrany – snaha o legalizaci pobytu důvod pro udělení mezinárodní ochrany nepředstavuje (viz rozsudky zdejšího soudu ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 – 48, ze dne 12. 10. 2006, č. j. 6 Azs 297/2005 – 53, či ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43).

[17] Pokud jde o druhou nastíněnou otázku, tj. aplikaci tzv. vylučující či také exkluzivní klauzule, k tomu Nejvyšší správní soud poznamenává, že po prokázání důvodu uvedeného v § 15a zákona o azylu není žalovaný povinen zjišťovat případnou existenci důvodů pro

pokračování

udělení doplňkové ochrany. I kdyby totiž byla jejich existence prokázána, nelze žadateli doplňkovou ochranu udělit – viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 - 119, č. 2174/2011 Sb. NSS. Jakmile však správní orgán zjistí okolnosti nasvědčující možné aplikaci exkluzivní klauzule, je nutné, aby při pohovoru žadateli kladl otázky mající vztah jak k § 15a, tak i k § 14a zákona o azylu, což umožní komplexní posouzení žádosti a zabrání situacím, aby po případném zrušení rozhodnutí správního orgánu aplikujícího vylučující klauzuli bylo nutné začít řízení v podstatě od samého začátku (viz bod 19 ve spojení s bodem 23 citovaného usnesení rozšířeného senátu).

[18] V projednávané věci aplikoval žalovaný tzv. vylučující klauzuli podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu; dospěl tedy k závěru, že existuje *důvodné podezření, že se stěžovatel dopustil vážného zločinu*. Pojem vážný zločin je v tomto kontextu autonomním pojmem azylového práva, který musí být vykládán s přihlédnutím k významu, jaký mu přikládá směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (tzv. kvalifikační směrnice) a Úmluva o právním postavení uprchlíků (č. 208/1993 Sb.). Závěr o tom, že se stěžovatel dopustil vážného zločinu, a tudíž mu nelze udělit doplňkovou ochranu, proto nelze odůvodnit pouze s odkazem na skutečnost, že byl odsouzen za spáchání činu, jenž je ve vnitrostátním trestním právu kvalifikován jako zvlášť závažný zločin, nýbrž je vždy třeba posoudit individuální okolnosti případu; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016 - 28, č. 3546/2017 Sb. NSS. Ke shodnému závěru dospěl i Soudní dvůr Evropské unie, jenž v rozsudku ze dne 13. 9. 2018, *Abmed*, C-369/17, body 49 a 50, uvedl, že požadavek na úplné přezkoumání všech okolností individuálního případu je třeba vztáhnout též na rozhodnutí o vyloučení z doplňkové ochrany. Důkazní standard „*důvodné podezření*“ je přitom nižší než důkazní standard v trestních věcech (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007 - 136).

[19] V projednávané věci žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že stěžovatel byl rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 27. 7. 2016, č. j. 52 T 14/2015 - 8582, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 5. 2017, č. j. 11 To 19/2017 - 9360, odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 8 let, a to za spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku. Výslovně přitom hodnotil individuální okolnosti páchané trestné činnosti stěžovatele – čin spáchal ve velkém rozsahu a jako člen organizované skupiny. Žalovaný také výslovně poukázal na vysokou míru společenské škodlivosti a závažnosti drogové kriminality, která má devastující účinky na psychické i fyzické zdraví uživatelů drog, ale také na celou společnost, neboť jde o velmi závažný sociálně patologický jev s negativními důsledky. Přestože byl stěžovateli uložen trest odnětí svobody na samé spodní hranici zákonné trestní sazby, ve smyslu zákona o azylu je nezbytné stěžovatelem spáchaný čin vnímat právě jako vážný zločin, pro který mu nelze doplňkovou ochranu udělit.

[20] Nejvyšší správní soud v tomto ohledu s žalovaným i krajským soudem souhlasí a konstatuje, že žalovaný ani krajský soud nehodnotili naplnění tzv. vylučující klauzule paušálně pouze s odkazem na rozsudky trestních soudů, ale zabývali se individuálními

okolnostmi stěžovatelem páchané trestné činnosti. Jak již bylo uvedeno výše, žalovaný se na str. 8 a 9 napadeného rozhodnutí zabýval nejen povahou páchané trestné činnosti, ale i skutečností, že byl stěžovatel zapojen do organizované skupiny, a rozsahem, v jakém byla trestná činnost páchána. Stěžovatel nadto v kasační stížnosti neuvedl nic, v důsledku čehož by závěr krajského soudu, potažmo žalovaného nemohl obstát. Jeho námitka spočívala v paušálním tvrzení o tom, že *„otázka vážného zločinu nebyla dostatečně odůvodněna jak krajským soudem, tak správním orgánem.“*

[21] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení krajského soudu. Ten se svým postupem neodchyluje od citované judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud ji proto shledal ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 18. února 2021

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu